

Сінельник І.П. Формування толерантності майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій
Ситник О.І. Електронне навчання як важлива ланка професійного становлення вчителя іноземної мови
Скороходько К.В. Вплив рівня децентрації на вибір стилю поведінки у конфлікті у ранньому юнацькому віці
Соломаха А.В. Доцільність поглибленого вивчення особливостей культури, звичаїв та традицій німецького народу в "Країнознавство"
Столярчук О.А. Формування конструктивної стратегії переживання кризи фахової готовності майбутніми учителями

Сінельник І.П.,
старший викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання
Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У тезах висвітлені шляхи використання деяких засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній та позанавчальній діяльності студентів педагогічних ВНЗ, застосування яких сприяє формуванню толерантності майбутніх вчителів і розвитку міжкультурних комунікативних вмінь.

Ключові слова: толерантність, діалог, інформаційно-комунікаційні технології, Інтернет-конференція, вебінар.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Кардинальні зміни, які відбуваються в українському суспільстві на початку XXI століття, передбачають значні зміни в системі професійної освіти, зокрема педагогічної. Освіта віддзеркалює процеси, які відбуваються у всіх сферах життя, а отже вона не може бути відокремлена від суспільства.

У сучасних умовах перед вищими освітніми закладами стоїть завдання не лише формування майбутнього вчителя, який володіє глибокими професійними знаннями і вміннями, а й формування толерантної особистості, здатної налагоджувати конструктивну взаємодію в аспекті порозуміння як з усіма учасниками педагогічного процесу, так і у повсякденному житті, оскільки толерантність – це умова нормального функціонування громадянського суспільства і умова виживання людства [2, 1].

Аналіз останніх джерел та публікацій, в яких започатковано розв'язання означеної проблеми та на які автор робить опертя. Феномен толерантності у своїх дослідженнях розглядали науковці різних областей, зокрема філософії (В.Золотухін, В.Лекторський, А.Акулова та ін.), етики (Д.Зинов'єва, Г.Солдатова та ін.), психології (Б.Анан'єв, А.Асмолов, Л.Виготський та ін.), педагогіки (С.Данилова, П.Комогоров, О.Шавріна, Л.Шайгерова та ін.). Проблема виховання

студентів вищих навчальних закладів (ВНЗ) у дусі толерантності стала предметом ґрунтовних праць таких вчених як І.Бех, В.Бочарова, В.Маралов, О.Швачко та ін.

Нагальність проблеми формування толерантної особистості змушує науковців та викладачів ВНЗ шукати більш ефективні шляхи виховання даної моральної якості. Одним з ефективних засобів формування толерантності майбутніх вчителів є, на наш погляд, методично дозоване використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальній діяльності та в позанавчальний час, адже вони володіють могутніми соціалізаційними можливостями і впливами на особистість. ІКТ сприяють вихованню поваги і терпимого ставлення до людей інших національностей, рас, мов, релігій і розвитку міжкультурних комунікативних вмінь.

Мета статті – розглянути шляхи використання деяких засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній та позанавчальній діяльності студентів педагогічних ВНЗ, застосування яких сприяє формуванню толерантності майбутніх вчителів і розвитку міжкультурних комунікативних вмінь.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наукою вже доведено, що діалог, як форма спілкування, є могутнім засобом виховання і розвитку толерантності, адже через мову відбувається ознайомлення з культурою певної країни, її традиціями, історією та сучасністю. Сучасний же стан розвитку ІКТ надає нам широкі можливості для здійснення полікультурного діалогу [4, 226].

У межах нашого семінару розглянемо лише деякі доступні і найбільш поширені засоби. Так, на сьогоднішній день дуже популярні Інтернет-конференції та Інтернет-семінари.

Інтернет-конференція (англ. Internet conferencing) – технологія, яка дозволяє в режимі реального часу на рівних правах спілкуватися одночасно багатьом учасникам у різних кінцях світу, вільно чути і чудово бачити один одного. Крім того, суб'єкти діалогу можуть обмінюватися будь-якими файлами, проводити онлайн презентації, синхронно проглядати сайти, відеофайли і зображення, колегіально приймати рішення, при цьому кожен учасник діалогу знаходиться на своєму робочому місці за комп'ютером.

Комунікація в режимі реального часу, фінансова економічність, безпечність, комфорт і легкість у використанні – ось переваги цієї форми роботи. Інтернет-конференції допомагають студентам в набутті навичок спілкування та комунікативної культури.

Ще однією формою Інтернет-діалогу є вебінар (англ. webinar) – особливий різновид Інтернет-семінару. Сервіси для проведення вебінарів, такі як BigBlueButton, WiZiQ або DimDim дозволяють розширити можливості проведення аудиторних занять, залучаючи до них студентів з різних країн світу.

Щойно згадані безкоштовні сервіси підтримують двосторонній відеозв'язок, текстовий чат, аудіозв'язок, спільний перегляд навчальних матеріалів, функцію автоматичного перекладу повідомлень на будь-яку мову, причому DimDim не вимагає інсталяції (працює в браузері) [1].

До переваг вищезазначених сервісів належать: зручне використання в будь-якому навчальному закладі, залучення студентів до повноцінного живого

спілкування з представниками різних культур, рас, віросповідань, значна економія часу і коштів.

Українські студенти можуть обмінюватися своїми думками та ідеями з представниками інших культур і за допомогою Instant messenger (IM) (англ. IM – instant message – «миттєве повідомлення») – програми миттєвого обміну в основному текстовими повідомленнями, яка дозволяє обмінюватись інформацією через Інтернет, при цьому місцезнаходження тих, хто спілкується, не має значення. Основними службами, що підтримують роботу IM є: ICQ, Windows Live Messenger, Yahoo! Messenger, Skype, QIP та Miranda IM.

Skype – одна з найбільш відомих і найпопулярніших на сьогоднішній день комунікаційних систем. До її переваг належать зручність у користуванні, безкоштовна інсталяція, безкоштовна голосова та відео-конференція. Єдине, що має придбати користувач, це гарнітура. Користувачі Skype по суті роблять телефонні виклики і відеовиклики через комп'ютер, використовуючи програмне забезпечення Skype та Інтернет [1].

Ця система надає можливість спілкуватися з представниками будь-якої країни і при цьому бачити співрозмовника на екрані монітора. До того ж, в своєму арсеналі ця та схожі системи мають колекцію емотиконів (англ. emoticon), які являють собою ідеограми з використанням схематичного зображення людського обличчя. Співрозмовники можуть скористатися ними, щоб висловити свої емоції.

Позитивний вплив ІКТ на формування толерантної особистості майбутнього вчителя підтверджується власним досвідом використання вищезгаданих та інших технологій упродовж всього періоду вивчення дисципліни «Практичний курс англійської мови» в Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка. Так, на аудиторних заняттях ми іноді користуємось програмою QIP, великою перевагою якої є її портативне використання – теку «QIP» студенти зберігають на флеш-носії і мають можливість використовувати додаток з будь-якого комп'ютера, з якого є вихід в мережу. Спілкування із закордонними друзями-студентами відбувається через текстові повідомлення, оскільки в аудиторіях поки що немає потрібної для живого спілкування гарнітури, але ми можемо бачити на моніторі тих, з ким спілкуємось, оскільки вони мають вебкамери.

Системою Skype наші студенти користуються у позанавчальний час, оскільки ця служба не інстальована в комп'ютерах інституту. На сьогоднішній день, за допомогою цієї системи ті студенти, які мають доступ до Інтернету, активно спілкуються з молоддю різних країн світу.

Як свідчить власний досвід, використання навіть таких простих технологій ІКТ як Skype та QIP сприяє активізації інтересу студентів до навчання, помітно підвищує рівень володіння іноземною мовою і безперечно сприяє формуванню толерантної особистості. Окрім різноманітних сервісів, в мережі Інтернет існує також велика кількість ресурсів, присвячених питанням толерантності. Такі ресурси, безсумнівно, мають велике значення в процесі формування світогляду студентів і принципів терпимості по відношенню до інших людей.

У той же час особистий досвід роботи у ВНЗ показує, що масова практика викладання продовжує базуватися на традиційному підході, при якому

недостатньо використовується виховний аспект ІКТ у навчальному процесі, орієнтованому на розвиток міжкультурного діалогу та формування толерантної особистості майбутніх вчителів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи зазначимо, що третина світової молоді вважає всесвітню мережу Інтернет «невід'ємною частиною» свого життя, найважливішою для людини потребою нарівні з повітрям, водою, їжею і житлом, як свідчать результати дослідження компанії Cisco. Якщо колишні покоління обирали особисте спілкування, то нове покоління більш схильне до спілкування в режимі он-лайн. І наше з вами завдання як викладачів – скерувати це спілкування у правильному напрямку, кінцевий пункт якого – гуманне та толерантне ставлення до оточуючих, усвідомлення того, що «потрібно жити не для себе і не для інших, а зі всіма і для всіх» [3, 123].

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуменюк Л.Й.. Використання інформаційно-комунікаційних ресурсів в організації навчального процесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ly-bloggy.blogspot.com/2011/03/blog-post.html>
2. Тодорцева Ю.В. Педагогіка толерантності: Методичні рекомендації. – Одеса: ПНЦАПН України, 2004. – 90с.
3. Уолцер М. Про толерантність / Пер. з англ. М.Лупішко. – Харків: Видавнича група «РА-Каравела», 2003. – 148с.
4. William Horton. Katherine Horton. E-learning tools and technologies. Wiley Publishing. – 571p.

В тезисах рассматриваются пути использования некоторых средств информационно-коммуникационных технологий в учебной и внеучебной деятельности студентов педагогических вузов, применение которых способствует формированию толерантности будущих учителей и развитию межкультурных коммуникативных умений.

Ключевые слова: толерантность, информационно-коммуникационные технологии, Интернет-конференция, вебинар.

The theses highlight ways of some means of information and communication technologies use in educational and extracurricular activities of students of pedagogical universities, the application of which contributes to tolerance of future teachers and the development of intercultural communication skills.

Keywords: tolerance, dialogue, information and communication technologies, Internet conferencing, webinar.